

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **M.J.**, oskarżonego o popełnienie przestępstwa z art. 76 § 1 k.k.s. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 6 listopada 2025 r. na posiedzeniu w trybie
art. 539e § 1 k.p.k.,
skargi wniesionej przez obrońcę oskarżonego
na wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu
z 21 marca 2025 r. sygn. akt XVII Ka 1393/24
uchylający wyrok Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu
z 19 lipca 2024 r. sygn. akt III K 379/23 i przekazujący sprawę do ponownego
rozpoznania,
na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

- 1) oddalić skargę;**
- 2) obciążyć oskarżonego kosztami sądowymi postępowania skargowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z 21 marca 2025 r. w sprawie XVII Ka 1393/24 uchylił wyrok Sądu Rejonowego Poznań Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z 19 lipca 2024 r. sygn. akt III K 379/23, którym oskarżony M.J. został uniewinniony od popełnienia czynu z art. 76 § 1 k.k.s. i art. 61 § 1 k.k.s. i art. 62 § 2 k.k.s w zw. z art. 6 § 2 k.k.s i art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art.

9 § 1 k.k.s. i art. 37 § 1 pkt 1 k.k.s. i przekazał mu sprawę do ponownego rozpoznania.

W pisemnych motywach wyroku sąd odwoławczy wskazał, iż kierując się zasadami logiki i doświadczenia życiowego, mając na uwadze bardzo obszerny zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, nie można zgodzić się z tokiem rozumowania Sądu Rejonowego w zakresie świadomości oskarżonego co do udziału w oszustwie podatkowym, który to tok rozumowania w konsekwencji doprowadził do uniewinnienia oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu przestępstwa. W szczególności za nieprawidłowo ocenione uznał wyjaśnienia oskarżonego, co doprowadziło do błędnych ustaleń faktycznych w zakresie świadomości oskarżonego co do udziału w przestępstwie podatkowym, które zostało mu zarzucone. W ocenie sądu odwoławczego oskarżony był świadomym uczestnikiem oszustwa podatkowego, działał umyślnie, dlatego uniewinnienie go od popełnienia zarzucanego mu czynu uznała za nieuzasadnione. W konsekwencji zawarł finalnie wskazanie, że przy ponownym rozpoznawaniu sprawy sąd *meriti* winien dokonać prawidłowej analizy materiału dowodowego i ze szczególną wnikliwością dokonać jego wszechstronnej oceny, przede wszystkim wyjaśnień oskarżonego w zakresie jego świadomości co do udziału w oszustwie podatkowym - zgodnie z dyrektywami z art. 7 k.p.k. - a następnie samodzielnie poczynić prawidłowe ustalenia faktyczne istotne z perspektywy znamion zarzucanego oskarżonemu przestępstwa, co ostatecznie winno znaleźć odpowiednie odzwierciedlenie w wydanym przez ten sąd - po tak przeprowadzonym postępowaniu - wyroku

Od powyższego wyroku skargę złożył obrońca oskarżonego, zarzucając zaskarżonemu wyrokowi naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. polegające na uchyleniu wyroku Sądu Rejonowego Poznań Grunwald i Jeżyce w Poznaniu, pomimo braku ku temu przesłanek, tj. na wydaniu przez sąd odwoławczy orzeczenia kasatoryjnego w sytuacji, gdy uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z uwagi na regułę „*ne peius*” w istocie skutkuje koniecznością przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości tj. ponowne przeprowadzenia przez sąd *meriti* wszystkich dowodów, albowiem nie sposób przyjąć, że Sąd Rejonowy ma realną możliwość na

dokonanie, bez przeprowadzenia przewodu w całości, odmiennej oceny zgromadzonych dowodów w zakresie zaistnienia zamiaru u oskarżonego. W konsekwencji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Poznaniu.

W pisemnej odpowiedzi na skargę prokurator wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga okazała się niezasadna, stąd w myśl art. 539e § 2 *in princ.* k.p.k., podlegała oddaleniu. Nie można zgodzić się z autorem środka zaskarżenia, że wydanie orzeczenia kasatoryjnego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu nastąpiło z obrazą przepisów regulujących postępowanie drugoinstancyjne. Przepis art. 437 § 2 k.p.k. kataloguje przyczyny uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. W sytuacji, gdy żadna z nich w danej sprawie nie zachodzi, obliuguje sąd odwoławczy do zmiany kontrolowanego orzeczenia w obliczu stwierdzenia uchybienia. W sprawie niniejszej, jak wynika z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku, taka korekta nie była możliwa w postępowaniu drugoinstancyjnym. Wykluczało ją wystąpienie podstawy wskazanej w art. 454 § 1 k.p.k., zapobiegającej skazaniu oskarżonego po raz pierwszy w instancji odwoławczej. Zakaz ten ma charakter bezwzględny, tzn. nie dopuszcza orzekania na niekorzyść oskarżonego, niezależnie od tego, czy miałoby się opierać na nowych dowodach i odmiennych ustaleniach faktycznych, czy też na dotychczasowym stanie dowodowym i dokonanej rekonstrukcji zdarzenia. Jest to instytucja o charakterze gwarancyjnym, zapewniająca pełną realizację prawa do obrony w dwuinstancyjnym postępowaniu (*zob. postanowienie SN z 1 października 2025 r. sygn. V KS 20/25*).

Biorąc pod uwagę treść pisemnych motywów zaskarżonego wyroku, wystąpienie powyższej podstawy nie budziło wątpliwości. Sąd *ad quem* przedstawił aspekty kompleksowej i analitycznej oceny materiału dowodowego, które czyniły jego ogląd w skrajnie odmiennym świetle, którego aspekt prawny stworzył wystarczająco wysokie prawdopodobieństwo dla wyprowadzenia odmiennego twierdzenia w zakresie sprawstwa oskarżonego, że materializowała się w tych

realiach podstawa uchylenia orzeczenia, o której mowa w art. 454 § 1 k.p.k. Ocena słuszności tego stanowiska pozostaje zaś poza zakresem kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy w ramach niniejszego postępowania *zob. np. uchwała siedmiu sędziów SN z 25 stycznia 2018 r. sygn. akt I KZP 13/17*). Natomiast takie zapatrywanie sądu odwoławczego obligowało ten organ do uchylenia zaskarżonego apelacją wyroku, skoro nie wchodziło w grę wydanie wyroku skazującego w instancji odwoławczej (art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k.). Zastosowanie tego przepisu było – wobec jednoznacznej wymowy wyników postępowania kontrolnego w ramach toku instancji - obowiązkiem sądu *ad quem*, ukierunkowanym na wspomnianą ochronę interesu procesowego oskarżonego. W tej sytuacji zatem Sąd Okręgowy w zaskarżonym wyroku nie uchybił przepisowi art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k., w związku z czym wniesioną skargę należało oddalić. Nie znajdując zatem powodów do uwzględnienia skargi, Sąd Najwyższy orzekł o jej oddaleniu (art. 539e § 2 k.p.k.), orzekając jednocześnie - stosownie do treści art. 539f k.p.k. w zw. z art. 527 § 1 i 4 k.p.k. - w przedmiocie kosztów sądowych postępowania skargowego.

[WB]

[a.ł.]